

Fíggjarmálaráðið

Løgtingið

Dagfesting: 2. november 2017

Mál nr.: 16/00286-1

Málsviðgjørt: HKV

Løgtingsmál nr. xx/2017: Uppskot til lögtingslóg um eftirløn (Eftirlønarlógin)(Pensjónsnýskipan)

Uppskot til

Lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um Eftirløn (Eftirlønarlógin) (Pensjónsnýskipan)

§ 1

Í lögtingslóg nr. 49 frá 14. mai 2013 um eftirløn, sum broytt við lögtingslóg nr. 152 frá 20. desember 2013, lögtingslóg nr. 133 frá 19. desember 2014, lögtingslóg nr. 44 frá 6. mai 2015 og lögtingslóg nr. 157 frá 24. desember 2015, verða gjørdar hesar broytingar:

1. § 1, stk. 1 verður orðað soleiðis:
“§ 1. Persónur, sum ikki hevur nátt fólkapensjónsaldur sbrt. lóg um almannapensjónir, og sum hevur fulla skattskyldu til Føroyar, hevur skyldu til at spara saman til egna eftirløn sambært hesi lögtingslóg.”
2. § 2, stk. 1 verður orðað soleiðis:
“§ 2. Bundna eftirlønargjaldið er frá 1. januar 2014 í minsta lagi 1 prosent av A-inntøkuni og B-inntøkuni, og eftirlønargjaldið hækkar til 12 prosent í 2026 og seinni, soleiðis:
1) Frá 1. januar 2014: 1 prosent.
2) Frá 1. januar 2015: 2 prosent.

- 3) Frá 1. januar 2016: 2 prosent.
- 4) Frá 1. januar 2017: 3 prosent.
- 5) Frá 1. januar 2018: 4 prosent.
- 6) Frá 1. januar 2019: 5 prosent.
- 7) Frá 1. januar 2020: 6 prosent.
- 8) Frá 1. januar 2021: 7 prosent.
- 9) Frá 1. januar 2022: 8 prosent.
- 10) Frá 1. januar 2023: 9 prosent.
- 11) Frá 1. januar 2024: 10 prosent.
- 12) Frá 1. januar 2025: 11 prosent.
- 13) Frá 1. januar 2026: 12 prosent.”

3. § 3 verður orðað soleiðis:
“§ 3. Tað í § 2, stk. 1 ásetta prosentgjaldið verður ikki rindað av niðanfyri nevndu peningaupphæddum:
1) Vinningi av eydnuspæli, legati, sømdargávu o.l.
2) Útgjaldi sbrt. lóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn.
3) Uppihaldspeningi sbrt. hjúnabandslóggevuni.
4) Útgjaldi sbrt. lóg um ættleiðingarstuðul.

- 5) Útgjaldi sbrt. lóg um útbúgvingarstuðul.
- 6) Útgjaldi av tryggingarupphædd og líknandi.
- 7) Útgjaldi sbrt. lóg um tænastrámannafírlón.
- 8) Útgjaldi av lútaefírlón.
- 9) Útgjaldi av lívréttu o.l.
- 10) Útgjaldi sbrt. lóg um arbeiðsfremjandi tíltøk, tó undantíkið útgjaldi sbrt. §§ 12, 14 og 22.
- 11) Útgjaldi sbrt. lóg um víðbót tíl ávísar pensjónistar v.fl.
- 12) Útgjaldi sbrt. lóg um barnagjald tíl einsamallar upphaldarar v.fl.
- 13) Útgjaldi sbrt. lóg um almannapensjónir.
- 14) Útgjaldi sbrt. forsorgarlógini, tó undantíkið útgjald sbrt. §§ 9, stk. 2, 13 og 17, stk. 3
- 15) Útgjaldi sbrt. lóg um stuðul tíl upphaldspening.
- 16) Útgjaldi sbrt. kunngerð um samsýning tíl fosturforeldur, tó undantíkið útgjald sbrt. § 1, stk. 1.”

4. § 4, stk. 3 verður orðað soleiðis:
“Stk. 3. Eftírlónaruppsparing er partur av

felagsbúnum, tá hjún verða sundurlísin ella skíld. 1. pkt. er íkíi galdandi fyrí lívréttu og yvírlívlísisréttu, sum íkíi kann afturkeypast.”

5. Í § 12, stk. 2 verður 1. pkt. orðað soleiðis:
“Stk. 2. Inngjöld tíl eftírlónarsamansparing og persónstryggingar rínda eftírlónarskatt sambært skattskyldugu íntøkuni hjá inngjaldara. Er skattskylduga íntøkan í árinum kr. 235.000 ella lægri, verður ríndað 30% av samlaða inngjaldinum sama árið. Er skattskylduga í árinum hægri enn kr. 235.000, men íkíi hægri enn kr. 330.000, verður ríndað 35% av samlaða inngjaldinum sama árið. Er skattskylduga íntøkan í árinum hægri enn kr. 330.000 verður ríndað 40% av samlaða inngjaldinum sama árið.”

§ 2

Henda lógtíngslóg kemur í gíldi 1. janúar 2019.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsökir til uppskotið

Uppskotið er partur av pensjónsnýskipanini, sum ætlanin er at seta í verk frá 1. januar 2020. Tó verða partar av nýskipanini settir í gildið áðrenn 2020. Hetta uppskotið kemur í gildi 1. januar 2019.

Mælt verður til fimm ymiskar broytingar í eftirlønarlógini. Mælt verður til:

1. at aldursmarkið fyri nær ein verður álagdur at rinda til egna eftirløn verður strikað.
2. at lækka bundna gjaldið, soleiðis at tað hækkar upp í 12% - í staðin fyri 15%.
3. at fækka um undantøkini í lógini, soleiðis at spart verður upp til pensjón av flestu almennum veitingum og av útgjaldi úr ALS o.a.
4. at ásetingin um felags búgv verður styrkt.
5. at lækka pensjónsskattin fyri láglønt niður í 30%, og miðallønt niður í 35%, og harvið broyta skatttingina av inngjöldum, frá flatskatti á 40%, til ein skatt, sum er stigvaksandi í skattskyldugu inntøkuni.

Uppskotið er partur av pensjónsnýskipanini og er sostatt eitt í eini røð av lógaruppskotum, sum fara at broyta og betra um pensjónsskipanina.

Um pensjónsnýskipanina

Høvuðsendamálini við pensjónsnýskipanini eru:

1. At tryggja øllum eina góða pensjón

Øll tey, ið hava lítla ella onga inntøku framíhjá, fara at fáa meira at liva av. Eisini verður møguleiki fyri at fáa framskundaða pensjón, soleiðis at tey, ið eru kropsliga ella sálarliga slitin av arbeiðsávum, kunnu fara frá, áðrenn tey náa fólkapensjónsaldur. Eisini verður sett í verk sjávvirkandi árlig javning av almannapensjónum og øðrum almennum veitingum frameftir.

2. At eggja fólki at arbeiða eftir pensjónsaldur

Tey, ið ynskja at arbeiða eftir pensjónsaldur fara at kunna velja at útseta fólkapensjónina, og afturfyri fáa hægri pensjónsútgjald, tá farið verður á pensjón. Eisini lækkar mótrokningarpresentið í viðbótini úr 60% niður í 40%, samstundis sum mótrokning millum hjún verður strikað.

3. At styrkja búskaparliga haldførið

Pensjónsaldurin hækkar ½ ár í 2025 og síðan aftur ½ ár í 2030. Síðan verður sett í verk ein skipan, har pensjónsaldurin verður treytaður av gongdini í miðal lívsævi hjá fólki, ið hava nátt fólkapensjónsaldur. Almannapensjónin verður í størri mun lagað til aðra inntøku. Landið og kommunurnar fáa fleiri skattainntøkur so hvørt talið av pensjónistum hækkar, við tað, at útgjaldið úr Samhaldsfasta hækkar, og fleiri fara at fáa pensjónsviðbót, ið bæði verða skattað við útgjald.

Nærri kunning um samlaðu pensjónsnýskipanina er í hjálagda fylgiskriv 2 “Trygg og varandi pensjónskipan”.

1.2. Galdandi lóggáva

Aldursmarkið

Sambært galdandi lóg skulu øll, sum eru fylt 21 ár, og sum ikki hava nátt fólkapensjónsaldur, rinda til egna eftirløn. Tað vil siga, at persónar undir 21 ár eru ikki beinleiðis álagdir við lóg at rinda til eftirløn. Men tó er tað soleiðis, at fleiri ung undir 21 ár rinda til eftirløn, serliga um tey eru áløgd at rinda sambært tí sáttmála millum arbeiðsgevara og fakfelag, ið tey arbeiða undir.

Bundna gjaldið

Sambært galdandi lóggávu skulu øll, sum hava fylt 21 ár, men ikki hava nátt fólkapensjónsaldur, og sum hava fulla skattskyldu til Føroyar, rinda til egna eftirløn av allari A-inntøku og B-inntøku. Rindast skal í minsta lagi tann prosentpartur av inntøkuni, sum er vístur í talvuni niðanfyri:

<i>Frá 1. januar</i>	<i>Prosent</i>
2014	1
2015	2
2016	2
2017	3
2018	4
2019	5
2020	6
2021	7
2022	8
2023	9
2024	10
2025	11
2026	12
2027	13
2028	14
2029	15

Sum víst omanfyri, so er bundna gjaldið 3% í 2017, og gjaldið hækkar stigvíst við 1 procenti árliga til tað í 2029 er komið upp í 15%.

Undantøk

Tær inntøkur, sum sambært galdandi lóg eru undantiknar fyri at rinda til eftirløn eru:

- Útgjald frá ALS-skipanini.
- Vinningur av eydnuspæli, legati, sømdargávu o.l.
- Útgjald úr Samhaldsfasta (Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunninum)
- Uppihaldspeningur sbrt. hjúnabandslóggávuni.
- Útgjald sbrt. lóg um ættleiðingarstuðul.
- Útgjald sbrt. lóg um útbúgvingarstuðul.
- Útgjald av tryggingarupphædd og líknandi.
- Útgjald sbrt. lóg um tænastumannaeftirløn.

- Útgjald av lútaeftirløn, lívrentu og líknandi pensjón.
- Útgjald frá vardum verkstaði.
- Útgjald sbrt. lóg um arbeidsfremjandi tiltøk.
- Útgjald sbrt. lóg um dagpening vegna sjúku v.m.
- Útgjald sbrt. lóg um viðbót til ávísar pensjónistar v.fl.
- Útgjald sbrt. kunngerð um umsiting av samsýning fyri ansing av eldri og óhjálpmum persónum.
- Útgjald sbrt. lóg um barnagjald til einsamallar upphaldarar v.fl.
- Útgjald sbrt. lóg um almannapensjónir.
- Útgjald sbrt. forsorgarlógini.
- Útgjald sbrt. lóg um stuðul til upphaldsvening.
- Útgjald sbrt. lóg um barnavernd.
- Útgjald sambært lóg um trygdargrunn fiskivinnunnar (minstuløn).
- Útgjald sambært lóg um sjúkratrygd til fiskimenn.

Felags búgv

Í galdandi lóg er ásett, at lógini ikki er til hindurs fyri, at uppsparing sambært lógini verður partur av felags búgvi í sambandi við hjúnaskilnað.

Eftirlønarskattur

Sambært galdandi lóg verður rindað 40% í skatti av inngjöldum til pensjón uttan mun til skattskylduga inntøku. Sami skattur verður rindaður av gjöldum til persónstryggingar, sum verða rindað saman við eftirlønini.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Uppskotið er partur av pensjónsnýskipanini og er sostatt partur av eini røð av uppskotum.

Sjálvt høvuðsendamálið við júst hesum uppskotinum er at tryggja eina meiri samhaldsfasta pensjónsskipan framefir.

Sera umráðandi er í hesum sambandi at gera vart broytingina í lógini um Samhaldsfasta, sum eisini er partur av pensjónsnýskipanini. Har verður mælt til at hækka inngjaldið stigvíst, úr núverandi 2,25% og upp í 3% frá og við 2020. Hetta fer at hava við sær, at útgjaldið til hvønn pensjónist hækkar við umleið 1.200 kr. um mánaðin. Hartil kemur so árliga javningin. Samanlagt kann væntast, at útgjaldið úr Samhaldsfasta í 2020 verður umleið 1.600 kr. hægri um mánaðin til hvønn pensjónist .

Hækkingin í Samhaldsfasta og lækkingin í bundna gjaldinum í hesum uppskotinum skulu síggjast sum ein heild, har Samhaldsfasti parturin av pensjónsskipanini verður øktur, og tann parturin, sum er eginuppsparing, verður minkaður. Hetta fer serliga at koma teimum til góðar, sum hava lága inntøku gjøgnum arbeiðslívið. Tí við Samhaldsfasta verður rindað inn í mun til inntøku, men øll fáa tað sama útgjaldið sum pensjónistar. Við eginuppsparing rinda hægru inntøkurnar meira inn, men fáa eisini samsvarandi meira útgoldið.

Önnur hövuðsbroytingin er at tryggja at spart verður upp til eftirløn av flestu almennum veitingum, og av útgjaldið úr ALS og líknandi. Hetta fer at hava við sær, at munurin í eginuppsparing verður minni í pensjónsaldri millum tey, sum hava havt góða inntøku gjøgnum arbeiðslívið, og so tey, sum í þórtum av lívinum, t.d. vegna sjúku ella arbeiðsloysi, hava fingið almennar veitingar.

Triðja hövuðsbroytingin er, at tað í uppskotinum mælt til, at flatskatturin á pensjónsinngjöld á 40% verður broyttur til ein skatt, sum er stigvaksandi í inntøku. Hetta fer at økja um uppsparingina hjá lágløntum, og harvið minka um ójavnan í eginuppsparing millum hálønt og láglønt.

Nevndu hövuðsbroytingar eru allar ætlaðar til at minka um inntøkuójavnan millum framtíðar pensjónistar, og tær fara at tryggja eina meira samhaldsfasta pensjónsskipan frameftir.

1.3.1. Aldursmark verður strikað

Í uppskotinum verður mælt til at aldursmarkið verður strikað, soleiðis at øll sum eru undir fólkpensjónsaldur verða áløgd at rindað inn, óansæð aldur.

Endamálið er at javnseta øll á arbeiðsmarknaðinum. Eisini má havast í huga, at bundna gjaldið í sama viðfangi verður lækkað úr 15% niður í 12%.

1.3.2. Lækking av bundna gjaldinum

Sambært galdandi lóggávu hækkar bundna gjaldið við einum prosentum árliga til tað frá 1. januar 2029 verður 15%. Mælt verður í staðin til, at hækkingin steðgar í 2026, tá ið inngjaldið er komið upp í 12%.

Mælt verður til hetta av tveimum orsøkum.

Fyri tað fyrsta, hevur pensjónsnýskipanin – sum áður nevnt – við sær, at inngjaldið í Samhaldsfasti hækkar við 0,75% á arbeiðsgevara og 0,75% á løntakara. Tað vil siga, 1,5% samanlagt. Hetta ger, at inngjaldið til felags pensjónsskipanina Samhaldsfasta framyvir verður 6% samanlagt, harav 3% eru frá arbeiðsgevara og 3% frá arbeiðstakara. Hetta minkar um tørvin á eginuppsparing. Við nýskipanini fara froyingar at uppspara í minsta lagi 18% av løn síni til pensjón, harav 6% til Samhaldsfasta og 12% til egna pensjónsuppsparing.

Fyri tað næsta, so hevur pensjónsnýskipanin við sær, at pensjónsaldurin fer at hækka stöðugt frameftir, so hvørt sum væntað miðal lívsævi økist, harumframt verður aldursmarkið á 21 ár fyri nær rindast skal inn, strikað í hesum uppskotinum. Hetta hevur við sær, at áramáli, sum goldið verður til pensjón, fer at leingjast. Eisini hetta minkar um tørvin á eginuppsparing.

Samanlagt verða fortreytirnar broyttar so mikið, at 15% í lógarkravdaru uppsparing umframt 3% í inngjaldið til Samhaldsfasta verður mett at verða í meira lagi, serliga fyri lágu inntøkurnar. Hinvegin er onki til hindurs fyri, at fólk spara meira upp enn tey lógarkravdu 12%, og roknað verður eisini við, at fleiri fólk fara at spara upp við hægri prosentum, eins og tey longu gera í dag.

Lækking av bundna gjaldinum – áviknan á einstaklingar

Niðanfyrir verður víst hvussu pensjónsuppsparingin hjá einstaklingum verður ávirkað í sambandi við broytingar vegna pensjónsnýskipan 2020.

Fyri at lýsa munin verður hugt eftir útgjaldinum av pensjónsuppsparing í 2060 fyri ymiskar inntøkubólkar. Hugt verður fyrst at útgjaldinum um ongin pensjónsnýskipan verður framd, tað vil siga, um hildið verður fram sum higartil. Síðan verður hugt at útgjaldinum um pensjónsnýskipanin verður framd, tað vil siga, at pensjónsaldurin hækkar við væntaðari lívsævi, og lækkingin í inngjaldinum sambært hesum lógaruppskotinum eisini verður framd.

Viðvíkjandi fyritreytum fyri útrokningunum verður víst til brotið niðanfyrir.

Fyritreytir fyri døminum uttan pensjónsnýskipan:

- Uttan pensjónsnýskipan er pensjónsaldurin óbroyttur 67 ár og vil uppspararin byrja útgjald tá hann fyllir 67 ár.
- Hansara væntaða livitíð sum pensjónist er 22,7 ár.
- Goldið verður inn í 42 ár, frá og við 25 ár til og við 66 ár.

Fyritreytir fyri døminum við pensjónsnýskipan:

- Við hækking av pensjónsaldri upp í 68 ár, og eftir hetta livitíðarindekseraðum pensjónsaldri og framhaldandi støðugt hækkingandi livialdri, er pensjónsaldurin í døminum broyttur samsvarandi.
- Hansara væntaða livitíð sum pensjónist er 18,7 ár.
- Goldið verður inn í 46 ár, frá og við 25 ár til og við 70 ár.

Fyritreytir fyri útrokningunum annars:

- Útgjaldið fylgir tí lestinum, at uppspararin vil hava mest møguligt útgoldið fyrstu árinum. Tað vil siga 15% sum kapitalútgjald fyrsta árið, 40% sum lutaeftirløn útgoldið stigvíst fyrstu 10 árinum og restin (45%) sum lívrenta restina av lívinum.
- Umsitingarkostnaður til eftirlønarveitaran er 5% av samlaðu uppsparingini
- Tryggingarparturin er 2%. Tað vil siga, at í døminum við 15% inngjaldi fara 13% til uppsparing og 2% til tryggingar; og í døminum við 12% fara 10% til uppsparing og 2% til tryggingar.
- Rentan av innistandandi er 2% omanfyri lønarvøksturin. Tað vil siga lønarvøkstur + 2%.

Gjørt verður vart við, at allar upphæddir í talvunum niðanfyrir eru í dagsins krónum. Tað vil siga, at prís- og lønarvøkstur er ikki við. Upphæddirnar svara til dagsins virði.

Útgjald uttan pensjónsnýskipan

Sambært galdandi lóg vildi uppsparingin tá samanspararin náddi pensjónsaldri á 67 ár verið sum víst í talvuni niðanfyrir.

Persónur við inntøku í arbeiðslívinum á í miðal 200.000 kr. árliga vildi havt spart saman 980 tús. kr. í pensjón. Av teimum kundi hann fingið útgoldið 147 tús. kr. í einum við pensjónsaldur. Síðani kundi hann fyrstu 10 árinum fingið útgoldið knappar 4.900 kr. í lutaeftirløn og lívrentu. Eftir 10 ár vildi lívrentan verið uppi, og restina av lívinum vildi hann fingið útgoldið einans lívrentu á góðar 1.600 kr.

Talvan vísir eisini somu upphæddir fyri persónar við miðalinntökum á 300, 400 og 500 tús. kr. Gjørt verður vart við at allar upphæddir eru skattafríar og í dagsins krónum.

<i>Miðalinntøka arbeiðslívið</i>	<i>Uppsparing tilsamans</i>	<i>Kapitalútgjald (15%)</i>	<i>Útgjald/mð Fyrstu 10 árinu Lívrenta + lutaeftirløn</i>	<i>Útgjald/mð Frá 11. ári Bara lívrenta</i>
200.000	980.483	147.072	4.888	1.620
300.000	1.470.725	220.609	7.332	2.430
400.000	1.960.967	294.145	9.776	3.239
500.000	2.451.208	367.681	12.220	4.049

Útgjald við lækking av inngjaldi og pensjónsnýskipan

Við lækking í inngjaldið frá 15% niður í 12% verður uppsparingin, tá samanspararin nær pensjónsaldri, sum víst í talvuni niðanfyri.

<i>Miðalinntøka arbeiðslívið</i>	<i>Uppsparing tilsamans</i>	<i>Kapitalútgjald (15%)</i>	<i>Útgjald/mð Fyrstu 10 árinu Lívrenta + lutaeftirløn</i>	<i>Útgjald/mð Frá 11. ári Bara lívrenta</i>
200.000	898.888	134.833	4.799	1.803
300.000	1.348.333	202.250	7.198	2.704
400.000	1.797.777	269.667	9.598	3.605
500.000	2.247.221	337.083	11.997	4.506

Talvan niðanfyri vísur munin millum talvurnar báðar omanfyri.

<i>Miðalinntøka arbeiðslívið</i>	<i>Uppsparing tilsamans</i>	<i>Kapitalútgjald (15%)</i>	<i>Útgjald/mð Fyrstu 10 árinu Lívrenta + lutaeftirløn</i>	<i>Útgjald/mð Frá 11. ári Bara lívrenta</i>
200.000	-81.595	-12.239	-89	183
300.000	-122.392	-18.359	-134	274
400.000	-163.190	-24.478	-178	366
500.000	-203.987	-30.598	-223	457

Sum víst, so verður samlaða uppsparingin nakað minni vegna lækking í bundna gjaldinum. Men ikki so nógv minni, sum ein beinanvegin skuldi væntað, tí við pensjónsnýskipan verður nú spart upp 4 ár longur. Munurin í uppsparing er góðar 82 tús. kr. fyri persón við inntøku á í miðal 200 tús. kr., og fyri persón við inntøku á 500 tús. kr. er munurin knappar 204 tús. kr.

Munur er eisini á kapitalútgjaldinum, sum er 15% av uppsparingini. Hjá persóni við inntøku í miðal á 200 tús. kr. lækkar kapitalútgjaldið við góðum 12.200 kr. og hjá persóni við miðalinntøku á 500 tús. kr. er talan um lækking á knappar 30.600 kr.

Men verður hinvegin hugt at mánaðarlíga útgjaldinum, so er munurin ikki so greiður. Fyrstu 10 árinu, tá persónurin fær útgjaldið bæði lutaeftirløn og lívrentu, er útgjaldið eitt vet minni: úr 89 kr. hjá persóninum við miðalinntøku á 200 tús. kr. og upp í 223 kr. um mánaðin hjá persóni við inntøku á 500 tús. kr.

Men verður hugt at útgjaldinum frá og við 11. árinum, tá bara lívrentan er eftir, so er mánaðarliga útgjaldið hægrí. Persónur við miðalinntøku á 200 tús. kr. fær nú 183 kr. meira útgoldið um mánaðin, og persónur við inntøku á 500 tús. kr. fær nú 457 kr. meira útgoldið. Orsøkin er tann, at við hækking í pensjónsaldrinum er væntað lívitið sum pensjónist nøkur ár styttri enn uttan hækking og hetta hevur við sær, at hóast uppsparða virðið er lægrí, so gerst lívrentan størri.

Tað vil siga, at hóast lækkingin av bundna gjaldinum lækkar um árligu uppsparingina, so gerst munurin ikki so stórir um pensjónsaldurin samtíðis verður ásettur sambært gongdini í væntaðari lívsævi.

Eisini kann sigast, at útgjaldið gerst meira hóskaði, skilt á tann hátt, at tað verður meira javnt. Útgjaldið lækkar nakað tey fyrstu 10 árinum, tá útgjaldið er stórt, og lækkar frá 11 árinum, tá útgjaldið annars er lítið.

Eisini má havast í huga, sum áður nevnt, at tað samtíðis sum bundna gjaldið verður lækkað verður framd ein hækking í gjaldinum til Samhaldsfasta, sum væntandi fer at økja útgjaldið við umleið 1.200 kr. um mánaðin frá 2020.

1.3.3. Undantøk

Sambært uppskotinum verður mælt til, at allar tær almennu veitingarnar, sum eru fyribils og koma í staðin fyri løn skulu verða eftirlønargevandi. Hetta hevur við sær, at allar tær almannaveitingar, sum verða veittar til fyribils upphald, í sambandi við sjúku ella arbeiðsloysi verða fevndar.

At talan skal verða um veitingar, sum eru til fyribils upphald, hevur við sær, at pensjónsveitingar, so sum fyrítíðarpensjón, ikki verða fevndar av lógini. Tí fyrítíðarpensjón er ikki fyribils, men ein varandi pensjónsveiting, sum stendur við líka til viðkomandi fær fólkapensjón.

Millum upphæddirnar, sum nú verða fevndar av eftirlønargjaldi, eru til dømis forsorgarhjálp og sjúkradagpeningur. Somuleiðis verður mælt til at útgjald úr ALS og inntøkuflytingar til fiskimenn sambært lóg um trygdargrunn fiskivinnunnar verða fevndar av gjaldsskyldu.

Av veitingum sbrt. løgtingslóg um arbeiðsfremjandi tiltøk verður mælt til, at goldið verður til eftirløn av veitingum til upphalds sambært § 12, eins og av stuðulsveitingum sambært § 14, tá talan er um ískoyti til løn ið eftirløn verður goldin av frammanundan. Sama ger seg galdandi fyri § 22. Tó verður neyðugt hjá Almannamálaráðnum at broyta hesa áseting, tí at veitingin er í lógini undantikin gjald til eftirløn.

Av veitingum sbrt. løgtingslóg um dagpening vegna sjúku v.m. verður mælt til at gjaldast skal til eftirløn av veiting sambært § 9 í lógini. (Dagpeningur orsakað av arbeiðsskaða sambært § 19 í lógini fer fram sambært vanligu reglunum í § 9.)

Av útgjaldi sbrt. kunngerð um umsiting av samsýning fyri ansing av eldri og óhjálpmum persónum verður mælt til at eftirløn verður rindað av samsýningini í § 4, stk. 2. Talan er um veiting til persón, ið tekur sær av at vera um onnur í eina tíð og samstundis er avskorin frá at luttaka á arbeiðsmarknaðinum í meira enn 20 tímar um vikuna.

Av útgjaldi sbrt. forsorgarlógini verður mælt til at goldið verður til eftirløn av veitingum sambært § 9, stk. 2, § 13, umframt § 17, stk. 3.

Av útgjaldi sbrt. kunngerð um samsýning til fosturforeldur (sum er heimilað í barnaverndarlógini) verður mælt til, at eftirløn verður rindað av samsýningini, sum er ásett sambært §1, stk. 1 í kunngerð um samsýning til fosturforeldur .

Gjørt verður vart við, at talan verður ikki um, at veitingar fara at lækka vegna eftirlønargjaldið. Ætlanin er at eftirlønargjaldið skal verða lagt afturat veitingunum.

1.3.4. Felags búgv

Í galdandi lóg er ásett, at lógin ikki er til hindurs fyri, at uppsparing sambært lógini verður partur av felags búgvi í sambandi við hjúnaskilnað.

Hetta verður nú broytt, ella nágreinað, soleiðis at eftirlønarpásparring – sum útgangsstøði – er partur av felagsbúnum, tá hjún verða sundurlisin ella skild.

Ásetingin er tó ikki galdandi fyri serogn, ella um eftirlønarsamanspararin hevur gjørt avtalu um lívrentu ella yvirlivilsisrentu, sum ikki kann afturkeypast.

1.3.5. Stigvaksandi eftirlønarskattur

Undanfarna samgonga broytti skattin av pensjónum grundleggjandi.

Frá 1. januar 2012 varð farið undir at skatta inngjöld til pensjón við flatskatti á 40%.

Frammanundan vóru pensjónsinngjöld skattafrí, inntil pensjónin varð útgoldin.

Pensjónsskattur á kapitalpensjón, ið áður varð skattað við 35% við útgjald, varð broyttur til 40% skatt frá fyrstu krónu við inngjald. Eisini varð pensjónsskattur á luta- og ratupensjón broyttur frá, at verða skattað stigvaksandi, eins og løn, við útgjald, til at verða skattað 40% frá fyrstu krónu við inngjald.

Frá 1. januar 2014 kom eftirlønarlógin í gildi, sum hevði við sær tvungið inngjald til eftirløn.

Tvungna inngjaldið fer – sambært galdandi lóg – at vaksa stigvíst upp í 15% av skattskyldugu inntøkuni frá 2029. Við pensjónsnýskipanini verður tó mælt til at lækka hetta til 12%.

Broytingarnar í 2012 og 2014 hava samanlagt havt við sær, at ein munandi og vaksandi partur av samlaðu skattskyldugu inntøkunum í dag ikki verður skattaður sambært stigvísa skattastiganum, men við fløtum skatti á 40%. Hetta minskar um samhaldsfestið í skattaskipanini og økir inntøkuójavnan.

Harumframt hevur høgi pensjónsskatturinn við sær, at uppsparingin hjá láginntøkunum, sum frammanundan er lítil, verður uppafgur minni. Láginntøkurnar rinda inn av einari lágari inntøku, og umsitingargjöld til eftirlønarfeløgini viga ofta lutfalsliga tyngri á lágu uppsparingunum.

Fyri at minka um ójavn, sum broytingin hevur havt við sær, verður mett, at ein loysn má finnast, sum tryggjar, at pensjónsskatturin verður rindaður í mun til fíggjarliga førimunin hjá skattgjaldaranum.

Núverandi skatting av pensjónum

Rindast kann til pensjón á tveir mátar. Tann vanligasti er, at arbeiðsgevarin flytur pensjónspartin í sambandi við lønarflyting – hetta er við *burtursíggingarrætti*. Hin er, at skattgjaldarin sjálvur rindar til pensjón, og TAKS síðan veitur ein frádrátt í skattskyldugu inntøkuni – hetta er við *frádráttarrætti*.

Inngjald við burtursíggingarrætti

Um arbeiðsgevarin rindar løntakara 100 kr. til pensjón við burtursíggingarrætti, hevur tað við sær, at inngjaldið hvørki verður roknað upp í A-inntøkuna ella upp í skattskyldugu inntøkuna. Hetta hevur við sær, at sloppið verður undan skatti, løntakaragjöldum og arbeiðsgevaragjöldum av teimum 100 kr. Rindað verður einans eftirlønarskattur á 40%.

Skattskyldug inntøka (1000 kr.)	65-235	235-330	330-520	520-800	800+
Inngjald til pensjón	100	100	100	100	100
Eftirlønarskattur	-40	-40	-40	-40	-40
"Útgaldið" á eftirlønarkontu	60	60	60	60	60

Í talvuni niðanfyri verður hinvegin hugt at, hvussu nógv ein persónur fær útgaldið, um hann forvinnur 100 kr. afturat og fær tær útgoldnar sum vanliga løn. Persónur við inntøku undir 235 tús. kr. fær útgaldið 59,90 kr. tá allir skattir og gjöld eru farin av. Tey í inntøkubólkinum 235 til 330 tús. kr. fáa 54,90 kr. útgaldið. Tey við inntøku millum 330 og 520 tús. kr. fáa 49,90 kr., og tey við inntøku millum 520 og 800 tús. kr. fáa 51,15 kr. Minst útgaldið fáa tey við inntøku omanfyri 800 tús. kr., tey fáa 46,15 kr. útgoldnar.

Skattskyldug inntøka (1.000 kr)	65-235	235-330	330-520	520-800	800+
Eyka inntøka	100	100	100	100	100
Landsskattur	-15	-20	-25	-25	-30
Kommunuskattur	-20,29	-20,29	-20,29	-20,29	-20,29
Samhaldsfasti	-2,25	-2,25	-2,25	-2,25	-2,25
ALS	-1,25	-1,25	-1,25	0	0
Barsilsgrunnur	-0,71	-0,71	-0,71	-0,71	-0,71
Heilsutrygd	-0,60	-0,60	-0,60	-0,60	-0,60
Skattur og gjöld tilsamans	-40,10	-45,10	-50,10	-48,85	-53,85
Útgaldið	59,90	54,90	49,90	51,15	46,15

Munurin millum, hvussu nógv verður útgaldið eftir skatt og gjöld, og hvussu nógv verður útgaldið á eftirlønarkontu, er eitt mát fyri, hvussu væl tað loysir seg at rinda til eftirløn.

Skattskyldug inntøka (1000 kr.)	65-235	235-330	330-520	520-800	800+
Útgaldið sum eftirløn	60	60	60	60	60
Útgaldið sum løn	59,90	54,90	49,90	51,15	46,15
Munur ella "ognarvøkstur"	0,10	5,10	10,10	8,85	13,85

Sum víst omanfyri, so loysir tað seg so dánt at rinda til egna eftirløn hjá teimum við lægstu inntøkunum. Úrslitið hjá teimum við inntøkum niðanfyri 235 tús. kr. verður, at tey frásiga sær 59,90 kr. móti at fáa 60 kr. inn á eftirlønarkontu. Ein ognarvøkstur á 0,10 kr. Verða umsitingargjöld til eftirlønarfelag tikin við, gerst skjótt talan um eina ognarminking hjá lágløntum av at rinda til eftirløn. Harumframt hava láglønt eisini minni “avlop” eftir at livikostnaðir eru goldnir, og tað ger tað munandi tyngri hjá lágløntum enn hjá hægri inntøkunum at frásiga sær ein part av inntøkuni til eina eftirlønarkontu.

Hjá hægri inntøkunum loysir tað seg munandi betur at rinda til eftirløn. Tey við inntøku omanfyri 800 tús. kr. fáa ein ognarvøkstur á 13,85 kr., tey við inntøku millum 520 og 800 tús. kr. fáa ognarvøkstur á 8,85 og tey við inntøku millum 330 og 520 fáa 10,15. Hjá sonevndu miðalinntøkunum loysir tað seg, men ikki so væl sum hjá hægri inntøkunum; tey fáa ein ognarvøkstur á 5,10 kr.

Inngjald við frádráttarrætti

Um løntakarinn sjálvur flytur 100 kr. av útgoldnu lønini til pensjón, skal somuleiðis rindast eftirlønarskattur á 40 kr. við inngjald. Løntakarinn fær í hesum sambandi frádrátt fyri tær 100 kr. í skattskyldugu inntøkuni og fær soleiðis endurrindað teir skattir og tey gjöld, sum verða roknað av skattskyldugari inntøku. Tað vil siga: landsskatt, kommunuskatt, kirkjuskatt, Samhaldsfasti og prosentgjald til Heilsutrygd. Men gjaldið til ALS og til Barsilsskipan verður roknað av A-inntøkuni, og verður tí ikki endurrindað.

<i>Skattskyldug inntøka (1000 kr.)</i>	<i>65-235</i>	<i>235-330</i>	<i>330-800</i>	<i>800+</i>
Lækking í skattskyldugari inntøku	100	100	100	100
Minni kommunuskattur (miðal)	20,29	20,29	20,29	20,29
Minni landsskattur	15	20	25	30
Minni heilsutrygdargjald	0,60	0,60	0,60	0,60
Minni gjald til Samhaldsfasta	2,25	2,25	2,25	2,25
Virði á skattafrádrátti	38,14	43,14	48,14	53,14

Munurin millum virðið á skattafrádráttinum – ella avlopsskattin – og eftirlønarskattin er eitt mát fyri, hvussu væl tað loysir seg at rinda til egna eftirløn.

<i>Skattskyldug inntøka (1000 kr.)</i>	<i>65-235</i>	<i>235-330</i>	<i>330-800</i>	<i>800+</i>
Avlopsskattur	38,14	43,14	48,14	53,14
Eftirlønarskattur	40	40	40	40
Munur ella ”ognarvøkstur”	-1,86	3,14	8,14	13,14

Sum víst omanfyri, so vil ein persónur við inntøku niðanfyri 235 tús. kr., sum sjálvboðin rindar 100 kr. til sína egnu eftirløn, fáa ein eykaskatt, ella eina ognarminking, á 1,86 kr.

Hjá hinum inntøkubólkunum loysir tað seg tó framvegis, hóast ognarvøksturin er nakað minni enn við burtursíggjarrætti. Munurin er sum sagt gjaldið til ALS og Barsilsskipanina, sum ikki verða afturrindað.

Talan er sostatt um eina skipan, sum ger tað lítið hugaligt hjá láginntøkunum at rinda til eftirløn og orsøkin er tann, at 40% í skatti av pensjónsinngjöldum er ov nógv fyri tey við lágum inntøkum, um samanborið verður við skattalagið annars.

Mett verður, at frægasta loysnin er at áseta ein serligan skattastiga, har pensjónsinngjöldini verða skattað í mun til skattskyldugu inntøkuna hjá skattgjaldaranum, og har hædd verður tikin fyri, at frádráttarvirðið hjá lágu inntøkunum er væl minni enn hjá hægru inntøkunum. Fyri at tryggja hetta, má talan vera um ein skatt, sum er proportionalur við landsskattin.

Mælt verður til, at pensjónsinngjöldini verða skattað sambært hesum stiga:

<i>Skattskyldug inntøka</i>	<i>235.000 ella minni</i>	<i>235.000 - 330.000</i>	<i>omanfyri 330.000</i>
Eftirlønarskattur	30%	35%	40%

Tað vil siga, at er skattskylduga inntøkan 235 tús. kr. ella minni, verða inngjöld til pensjón skattað við 30%. Er skattskylduga inntøkan millum 235 og 330 tús. kr. verða inngjöld skattað við 35%. Er inntøkan omanfyri 330 tús. kr. verður rindað 40%.

Ein slíkur stigi tryggjar eina skatting, sum er stigvaksandi í inntøku, og tryggjar eisini, at tað væl og virðiliga loysir seg hjá øllum inntøkubólkum at rinda til eftirløn.

Inngjald við burtursíggingarrætti eftir nýggjum stiga

Verður galdið inn við burtursíggingarrætti verður, sum víst í talvuni niðanfyri, framvegis talan um ein munandi ognarvøkstur fyri allar inntøkubólkar við nýggja stiganum. Hjá teimum við inntøku niðanfyri 520 tús. kr. verður talan um eina sparing í skatti á 10,10% av inngjaldinum, og hjá teimum við inntøku omanfyri 520 tús. kr. verður talan um millum 8,85% og 13,85%.

<i>Skattskyldug inntøka (1000 kr.)</i>	<i>65-235</i>	<i>235-330</i>	<i>330-520</i>	<i>520-800</i>	<i>800+</i>
Útgaldið sum løn	59,90	54,90	49,90	51,15	46,15
Útgaldið sum eftirløn	70	65	60	60	60
Munur ella "ognarvøkstur"	10,10	10,10	10,10	8,85	13,85

Inngjald við burtursíggingarrætti eftir nýggjum stiga

Verður galdið inn við frádráttarrætti – tað vil siga, sjálvboðið inngjald – verður talan um ognarvøkstur á 8,14% av inngjaldinum fyri allar inntøkubólkar.

<i>Skattskyldug inntøka (1000 kr.)</i>	<i>65-235</i>	<i>235-330</i>	<i>330-800</i>	<i>800+</i>
Avloppsskattur	38,14	43,14	48,14	53,14
Eftirlønarskattur	30	35	40	45
Munur ella "ognarvøkstur"	8,14	8,14	8,14	8,14

Stigvaksandi skattur økir munandi um uppsparingina hjá lágløntum

Uppskotið hevur við sær, at skatturin á inngjöldini hjá lág- og miðalinntøkum lækkar munandi. Hetta tryggjar eina meira samhaldsfasta skutting, har rindað verður eftir førimumi, og tryggjar eisini at pensjónsuppsparingin hjá lægru lønunum økist munandi.

Skattur	30%	40%		35%	40%	
Inntøka	200.000	200.000	Munur mð	300.000	300.000	Munur mð
Lutaeftirløn	3.496	2.996	499	4.869	4.494	375
Lívrenta	2.103	1.803	300	2.929	2.704	225
Íalt kr. mð	5.599	4.799	800	7.798	7.198	600
Viðm: Útrokning er við 12% inngjaldið, og indekseraðum pensjónsaldri						

Lægri skatturin hevur við sær, at tað nú fara 70 kr. inn á eftirlønarkonto fyri hvørjar 100 kr., ið rindaðar verða til eftirløn í mun til 60 kr. í dag. Ein munur á 1/6, ella 16%. Hetta hevur so aftur við sær, at útgjaldið við pensjónsaldur verður 16% hægri. Sum víst omanfyri vil ein lágløntur við inntøku á 200 tús. kr. árliga fáa útgoldið umleið 800 kr. meira um mánaðin vegna skattalættan. Lutaftirlønin hækkar við 500 kr. og lívrentan við 300 kr.

Hjá teimum við miðalinntøku fara 65 kr. inn á eftirlønarkonto fyri hvørjar 100 kr., ið rindaðar verða til eftirløn, í mun til 60 kr. í dag. Ein munur á 1/12, ella 8%. Hetta hevur so aftur við sær, at útgjaldið við pensjónsaldur verður 8% hægri. Sum víst omanfyri vil ein miðalløn við inntøku á 300 tús. kr. árliga fáa útgoldið umleið 600 kr. meira um mánaðin vegna skattalættan. Lutaftirlønin hækkar við 375 kr. og lívrentan við 225 kr.

1.4. Samandrátur av nýskipanini við uppskotinum

Samantikið hevur uppskotið við sær:

1. at aldursmarkið á 21 ár fyri nær ein verður álagdur at rindað inn verður strikað. Øll sum eru undir fólkapensjónsaldur skulu nú rinda inn – óansæð aldur.
2. at bundna gjaldið hækkar stigvíst við 1% árliga upp í 12% í 2026 - í staðin fyri 15% frá 2029. Tað vil siga, at vøksturinn steðgar á 12% í 2026.
3. at færri undantøk verða í lógini, soleiðis at spart verður upp til pensjón av flestu almennum veitingum og av útgjaldi úr ALS o.a.
4. at ásetingin um felags búgv verður styrkt.
5. at skuttingin av inngjöldum til eftirløn verður broytt frá flatskatti á 40% til ein skatt sum er stigvaksandi í skattskyldugu inntøkuni.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Umframt at uppskotið verður lagt til almenna hoyring á heimasíðuni hjá Føroya Landsstýri, verður uppskotið eisini sent beinleiðis til eina røð av hoyringsspørtum. Fyri eitt samlað yvirtilt yvir hoyringsspartar verður víst til Fylgiskriv 2 “Trygg og varandi pensjónskipan”.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingarnar fyri land og kommunur

Uppskotið hevur fíggjarligar avleiðingar fyri landið og kommunurnar. Harumframt hevur uppskotið eisini fíggjarligar avleiðingar fyri ALS-skipanina og Trygdargrunnin.

Fíggjarligar avleiðingar fyri landið

At undantøkini í lógini fækka hevur við sær ein meirkostnað fyri landið við tað, at útreiðslurnar til hesar veitingar hækka. Roknað verður við 7 mió. kr. í 2019. Kostnaðurin hækkar so hvørt bundna gjaldið hækkar. Roknað verður við 16 mió. kr. frá 2026.

At aldursmarkið verður stikað hevur við sær, at landið missur inntøkur frá landsskatti. Roknað verður við umleið 3 mió. kr. í 2019 og síðan umleið 6 mió. kr. frá 2026.

At bundna gjaldið ikki hækkar árinum 2027, 2028 og 2029 hevur við sær meirinntøkur í landsskatti. Roknað verður við 10 mió. kr. í 2027 vaksandi upp í 31 mió. kr. frá 2029.

Mi. kr.	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Undantøk fækka	-7	-8	-9	-11	-12	-13	-15	-16	-16	-16	-16	-16
Aldursmark verður strikað	-3	-3	-4	-4	-5	-5	-6	-6	-6	-6	-6	-6
Inngjald lækkar til 12%	0	0	0	0	0	0	0	0	10	21	31	31
Landið tilsamans	-9	-11	-13	-15	-17	-19	-21	-22	-12	-1	9	9

Tilsamans verður roknað við vaksandi meirkostnað fyrstu árinum. Men frá 2029 verður talan um meirinntøku á umleið 9 mió. kr.

Fíggjarligar avleiðingar fyri kommunurnar

Kommunurnar fáa allan skattin av pensjónsinngjöldum. Stigvísur pensjónsskattur kemur væntandi at kosta kommununum umleið 23 mió. kr. í 2019. Roknað verður við, at talið hækkar upp í 32 mió. kr. frá 2026.

At inngjaldið lækkar minskar um inntøkurnar frá pensjónsskatti við umleið 17 mió. kr. í 2027 og roknað verður við at talið hækkar upp í 50 mió. kr. frá 2029. Hinvegin hevur minni inngjald til pensjón við sær minni frádrátt í skattskyldugu inntøkuni, og tað økir um inntøkurnar frá kommunuskatti. Roknað verður við 8 mió. kr. í 2027 vaksandi upp í 25 mió. kr. frá 2029.

At undantøkini fækka økir um pensjónsinngjöldini og tað veksur um inntøkurnar frá pensjónsskatti. Roknað verður við 7 mió. kr. í 2019 vaksandi upp í 14 mió. kr. frá 2026.

At aldursmarkið verður strikað økir um inntøkurnar frá pensjónsskatti, men minskar um inntøkurnar frá kommunuskatti. Roknað verður við, at inntøkurnar frá pensjónsskatti í hesum sambandi hækka við 5 mió. kr. í 2019, vaksandi til 12 mió. kr. frá 2026. Hinvegin minka inntøkurnar frá kommunuskatti við 3 mió. kr. í 2019, og talið veksur upp í 6 mió. kr. frá 2026.

Harumframt koma kommunurnar eftir ætlan at rinda eftirlønargjald av samsýning fyri ansing av eldri og óhjálpmum persónum. Hendan samsýning er millum undantøkini, sum ætlanin er at strikað.

<i>Mi. kr.</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Stigvísur pensjónsskattur	-23	-25	-26	-27	-28	-29	-31	-32	-32	-32	-32	-32
Inngjald lækkar til 12% pensjónsskattur									-17	-33	-50	-50
inngjald lækkar til 12% kommunuskattur									8	17	25	25
Færri undantök	7	8	9	10	11	12	13	14	14	14	14	14
Aldursmark verður strikað pensjónsskattur	5	6	7	8	10	10	11	12	12	12	12	12
Aldursmark verður strikað kommunuskattur	-3	-3	-4	-4	-5	-5	-6	-6	-6	-6	-6	-6
Kommunur íalt	-14	-14	-13	-13	-13	-12	-12	-12	-20	-29	-37	-37

Samanlagt verður roknað við, at hetta lógaruppskotið fer at hava við sær minni inntøkur til kommunuarnar á umleið 12-14 mi. kr. fyrstu árin, og at talið veksur upp í umleið 37 mi. kr. frá 2029.

Kommunurnar fáa fíggarligan fyrimum av pensjónsnýskipan sum frálíður

Omanfyri verður einans hugt at avleiðingunum vegna hetta uppskotið. Umráðandi er at hyggja at avleiðingunum vegna samlaðu pensjónsnýskipanina. Her er tað soleiðis, at pensjónsnýskipanin, í síni heild, er til fíggarligan fyrimum fyri kommunurnar. Roknað verður við, at samlaða nýskipan javnvigar fyrstu árin, men sum frálíður verður talan um meirinntøkur til kommunurnar. Roknað verður við góðum 20 mi. kr. í 2030.

<i>Mi. kr.</i>	2018	2019	2020	2025	2030
Broytingar í Samhaldsfasta	2	9	15	17	19
Broytingar í Eftirlønarlógini	0	-14	-14	-12	-37
Broytingar í viðbót og móttroking	0	0	1	8	14
Skattainntøkur vegna hægri pensjónsaldur	0	0	0	11	26
Kommunurnar tilsamans	2	-5	2	24	22

Fyri nærri kunning um fíggarligu ávirkanin á kommunurnar verður víst til fylgisskriv 2 “Trygg og varandi pensjónskipan” sum er hjálaga hesum lógaruppskotið.

Fíggarligar avleiðingar fyri ALS og Trygdargrunnin

Umframt at rindast skal av almannaveitingum, hevur uppskotið eisini við sær, at rindast skal til pensjón av arbeiðsloysisstuðli og av minstuløn til fiskimenn. Um ikki veitingarnar skulu lækka, verður neyðugt við broyting í ALS-lógini og í kunngerð um inntøkutrygd soleiðis, at inngjöld til pensjón ikki verða tikin av núverandi veiting, men lögð afturat. Hetta hevur við sær meirútreiðslur fyri ALS og Trygdargrunn Fiskivinnuna.

Roknað verður við meirútreiðslum til ALS á umleið 10 mi. kr. í 2020 og umleið 20 mi. kr. í 2026. Óvissa er tó um talið, sum veldst nógv um hvussu stórt arbeiðsloysið er. Útrokningin er tí gjørd eftir tølum fyri 2014, tá arbeiðsloysi var umleið miðal (4%), og tá rindaði ALS út 166 mi. kr. samanlagt.

Roknað verður við meirútreiðslum til Trygdargrunnin á umleið 0,8 mió. kr. í 2020, og væntandi veksur meirútreiðslan til umleið 1,6 mió. kr. í 2026, tá ið komið er upp á fult inngjald á 12%.

	2020	2026
Bundna inngjaldið %	6%	12%
ALS	10,0	19,9
Trygdargrunnurin	0,8	1,6

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Uppskotið hevur umsitingarligar avleiðingar fyri landið.

Gjaldast skal til eftirløn av fleiri veitingum enn frammanundan. Hetta krevur umsitingarligar broytingar í skipanum hjá TAKS og Almannaverkinum. Eisini stigvísur pensjónsskattur fer at hava við sær umsitingarligar avleiðingar fyri TAKS.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Uppskotið hevur avleiðingar fyri eftirlønarfeløgini. Talan er bæði um jaligar og neiligar avleiðingar. Lækking av bundna gjaldinum fer allarhelst at hava við sær at samlaðu inngjöldini til eftirløn verða minni enn tey vildu verið um bundna gjaldið hækkaði upp í 15%. Hinvegin fáa eftirlønarfeløgini fyrimum av at pensjónsskatturin lækkar, at undantøkini í lógini fækkast, at aldurmarkið fyri nær rindast skal til pensjón verður strikað.

Eisini aðrar broytingar í sambandi við pensjónsnýskipan fara at verða til fyrimum fyri eftirlønarfeløgini. Til dømis fer tað, at pensjónsaldurin hækkar og at móguleiki verður fyri útsettari pensjón, at økja um inngjöldini.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Uppskotið hevur jaligar sosialar og fíggjarligar avleiðingar fyri tey sum av eini hvørjari orsök eru uttanfyri arbeiðsmarknaðin. T.d. vegna sjúku, arbeiðsloysi, ella tí tey bera brek. Hesi spara nú upp til egna eftirløn eins og tey á arbeiðsmarknaðinum. Hetta hevur við sær, at fíggjarligi ójavnin millum pensjónistar verður minni.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri millumtjóðasáttmálar á økinum.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri tvørgangandi millumtjóðasáttmálar.

2.9. Marknaforðingar

Uppskotið hevur ikki við sær marknaforðingar.

2.10. Revsing, útpanting, sektir ella onnur størri inntriv

Uppskotið hevur ikki ásetingar um revsing, útpanting, sektir ella onnur størri inntriv.

2.11. Skattir og avgjöld

Uppskotið broytir pensjónsskattin, soleiðis at hesin gerst stigvaksandi og lækkar úr 40% niður í 30% fyri láglønt og niður í 35% fyri miðallønt. Fyri hálønt verður pensjónsskatturin tann sami sum í dag, nevnliga 40%.

2.12. Gjöld

Uppskotið hevur ikki ásetingar um gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið fólki skyldur?

Uppskotið áleggur ikki fólkið skyldur.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein annan enn landsstýrismannin ella til kommunur?

Uppskotið leggur ikki heimildir til landsstýrismannin, ein annan enn landsstýrismannin ella til kommunur.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Uppskotið gevur ikki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Uppskotið hevur ikki aðrar avleiðingar.

2.17. Yvirlit yvir avleiðingarnar av uppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Ja	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Ja	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greina

Til § 1, nr. 1

Í uppskotinum verður mælt til at aldursmarkið á 21 ár verður strikað, soleiðis at øll, sum eru undir fólkapensjónsaldur, verða áløgd at rinda til eftirløn sambært lógini, óansæð aldur.

Til § 1, nr. 2

Hækkingarnar í bundna gjaldinum árinum 2027, 2028 og 2029 verða strikaðar, soleiðis at árliga hækkingin í bundna gjaldinum á 1% steðgar á 12% í 2026. Í galdandi lóg veksur bunda gjaldið til 15% í 2029.

Til § 1, nr. 3

Listin við hvørjar upphæddir eru undantiknar skyldu at rinda til egna eftirløn verður dagfördur.

Til § 1, nr. 4

Í sambandi við sundurlesing ella hjúnaskilnað, er eftirlønarpensparingin partur av búnum, um hjúnafelagarnir hava felagsogn.

Sambært § 9, stk. 1 í eftirlønarlógini er alt virðið, ið er knýtt at eftirlønarsmansparing at meta sum kapitaleftirløn við arvarætti, um eftirlønarsmanspararin ikki hevur gjørt aðra avtalu.

Hevur eftirlønarsmanspararin hinvegin gjørt avtalu um, at øll eftirlønin er lívrenta við yvirlivilsrentu, er ásetingin ikki galdandi, um eftirlønarpensparingin ikki kann afturkeypast.

Ásetingin er heldur ikki galdandi fyri serogn, um annað ikki er avtalað.

Til § 1, nr. 5

Skatturin á 40% av inngjöldum til pensjón verður broyttur til ein skatt, sum er stigvaksandi í skattskyldugari inntøku.

Til § 2

Áseting um gildiskomu.

Fíggjarmálaráðið, x. november 2017

Kristina Háfoss
landsstýriskvinna

/ Bjarni Askham Bjarnason

Fylgiskjøl, sum ikki fáa lógargildi:

Fylgiskjal 1: Javntekstur

Fylgiskjal 2: “Trygg og varandi pensjónskipan”

Javntekstur

Galdandi orðingar í lögtingslógini samanbornar við broyttu orðingarnar í lögtingslógaruppskotinum

Galdandi orðingar	Lögtingslógaruppskotið
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>Í lögtingslóg nr. 49 frá 14. mai 2013 um eftirløn, sum broytt við lögtingslóg nr. 152 frá 20. desember 2013, lögtingslóg nr. 133 frá 19. desember 2014, lögtingslóg nr. 44 frá 6. mai 2015 og lögtingslóg nr. 157 frá 24. desember 2015, verða gjørdar hesar broytingar:</p>
<p>§ 1. Persónur, sum hefur fyllt 21 ár, men ikki hefur nátt fólkapensjónsaldur sbrt. lóg um almannapensjónir, og sum hefur fulla skattskyldu til Føroyar, hefur skyldu til at spara saman til egna eftirløn sambært hesi lögtingslóg.</p> <p>§ 2. Bundna eftirlønargjaldið er frá 1. januar 2014 í minsta lagi 1 prosent av A-inntøkuni og B-inntøkuni, og eftirlønargjaldið hækkar til 15 prosent í 2029 og seinni, soleiðis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Frá 1. januar 2014: 1 prosent. 2) Frá 1. januar 2015: 2 prosent. 3) Frá 1. januar 2016: 2 prosent. 4) Frá 1. januar 2017: 3 prosent. 5) Frá 1. januar 2018: 4 prosent. 6) Frá 1. januar 2019: 5 prosent. 7) Frá 1. januar 2020: 6 prosent. 8) Frá 1. januar 2021: 7 prosent. 9) Frá 1. januar 2022: 8 prosent. 10) Frá 1. januar 2023: 9 prosent. 11) Frá 1. januar 2024: 10 prosent. 12) Frá 1. januar 2025: 11 prosent. 13) Frá 1. januar 2026: 12 prosent. 14) Frá 1. januar 2027: 13 prosent. 15) Frá 1. januar 2028: 14 prosent. 16) Frá 1. januar 2029: 15 prosent. 	<p>1. § 1, stk. 1 verður orðað soleiðis: “§ 1. Persónur, sum ikki hefur nátt fólkapensjónsaldur sbrt. lóg um almannapensjónir, og sum hefur fulla skattskyldu til Føroyar, hefur skyldu til at spara saman til egna eftirløn sambært hesi lögtingslóg.”</p> <p>2. § 2, stk. 1 verður orðað soleiðis: “§ 2. Bundna eftirlønargjaldið er frá 1. januar 2014 í minsta lagi 1 prosent av A-inntøkuni og B-inntøkuni, og eftirlønargjaldið hækkar til 12 prosent í 2026 og seinni, soleiðis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Frá 1. januar 2014: 1 prosent. 2) Frá 1. januar 2015: 2 prosent. 3) Frá 1. januar 2016: 2 prosent. 4) Frá 1. januar 2017: 3 prosent. 5) Frá 1. januar 2018: 4 prosent. 6) Frá 1. januar 2019: 5 prosent. 7) Frá 1. januar 2020: 6 prosent. 8) Frá 1. januar 2021: 7 prosent. 9) Frá 1. januar 2022: 8 prosent. 10) Frá 1. januar 2023: 9 prosent. 11) Frá 1. januar 2024: 10 prosent. 12) Frá 1. januar 2025: 11 prosent. 13) Frá 1. januar 2026: 12 prosent.”

<p>§ 3. Tað í § 2, stk. 1 ásetta prosentgjaldið verður ikki rindað av niðanfyri nevndu peningaupphæddum:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Útgjaldi sbrt. lóg um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing. 2) (Strikað). 3) Vinningi av eydnuspæli, legati, sømdargávu o.l. 4) Útgjaldi sbrt. lóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn. 5) Uppihaldspeningi sbrt. hjúnabandslóggevuni. 6) Útgjaldi sbrt. lóg um ættleiðingarstuðul. 7) Útgjaldi sbrt. lóg um útbúgvingarstuðul. 8) Útgjaldi av tryggingarupphædd og líknandi. 9) Útgjaldi sbrt. lóg um tænaðsmannaeftirløn. 10) Útgjaldi av lútaeftirløn. 11) Útgjaldi av lívrentu o.l. 12) Útgjaldi frá vardum verkstaði. 13) Útgjaldi sbrt. lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk. 14) Útgjaldi sbrt. lóg um dagpening vegna sjúku v.m. 15) Útgjaldi sbrt. lóg um viðbót til ávísar pensjónistar v.fl. 16) Útgjaldi sbrt. kunngerð um umsiting av samsýning fyri ansing av eldri og óhjálpmum persónum. 17) Útgjaldi sbrt. lóg um barnagjald til einsamallar uppihaldarar v.fl. 18) Útgjaldi sbrt. lóg um almannapensjónir. 19) Útgjaldi sbrt. forsorgarlógini. 20) Útgjaldi sbrt. lóg um stuðul til uppihaldspening. 21) Útgjaldi sbrt. lóg um barnavernd. 22) Útgjald sambært lóg um trygdargrunn fiskivinnunnar. 23) Útgjald sambært lóg um sjúkratrygd til fiskimenn. 	<p>3. § 3 verður orðað soleiðis:</p> <p>“§ 3. Tað í § 2, stk. 1 ásetta prosentgjaldið verður ikki rindað av niðanfyri nevndu peningaupphæddum:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Vinningi av eydnuspæli, legati, sømdargávu o.l. 2) Útgjaldi sbrt. lóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn. 3) Uppihaldspeningi sbrt. hjúnabandslóggevuni. 4) Útgjaldi sbrt. lóg um ættleiðingarstuðul. 5) Útgjaldi sbrt. lóg um útbúgvingarstuðul. 6) Útgjaldi av tryggingarupphædd og líknandi. 7) Útgjaldi sbrt. lóg um tænaðsmannaeftirløn. 8) Útgjaldi av lútaeftirløn. 9) Útgjaldi av lívrentu o.l. 10) Útgjaldi sbrt. lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk, tó undantikið útgjaldi sbrt. §§ 12, 14 og 22. 11) Útgjaldi sbrt. lóg um viðbót til ávísar pensjónistar v.fl. 12) Útgjaldi sbrt. lóg um barnagjald til einsamallar uppihaldarar v.fl. 13) Útgjaldi sbrt. lóg um almannapensjónir. 14) Útgjaldi sbrt. forsorgarlógini, tó undantikið útgjald sbrt. §§ 9, stk. 2, 13 og 17, stk. 3 15) Útgjaldi sbrt. lóg um stuðul til uppihaldspening. 16) Útgjaldi sbrt. kunngerð um samsýning til fosturforeldur, tó undantikið útgjald sbrt. § 1, stk. 1.”
--	--

<p>§ 4. ... <i>Stk. 3.</i> Henda lógtingslóg forðar ikki fyri, at eftirlønarsamansparing, ið er inngoldin eftir 1. januar 2014, kann gerast partur av felags búnum, sum í sambandi við hjúnaskilnað verður býtt og flutt millum eftirlønarsamansparingar og eftirlønarveitararnar hjá hjúnafeløgnum.</p> <p>§ 12. ... <i>Stk. 2.</i> Rindast skulu 40 prosent í eftirlønarskatti til landskassan av inngjaldi til eftirlønarsamansparing og av inngjaldi til persónstryggingar sbrt. hesi lógtingslóg. Hetta er tó ikki galdandi fyri eftirlønargjöld, ið eftirlønarveitari rindar vegna gjaldsundantøku. Tann persónur, sum er skyldugur til at rinda eftirlønargjald í Føroyum av inntøku, vunnin uttanlands undantikin § 1, stk. 9, verður góðskrivaður í eftirlønarskattinum fyri inntøkuskatt, persónur hevur goldið av eftirlønargjaldinum uttanlands. Skattur sbrt. pkt. 1 verður latin kommununum eftir tali av borgarum 67 ár ella eldri, sum eru skrásettir í landsfólkayvirlitinum 1. desember árið fyri, tó so at talið av borgarum 67 ár ella eldri í Sandoyggi verður hækkað við 30%, um heimatænasta, eldrarøkt v.m. í Sandoyggi verður rikið í serstøkum samstarvsøki.</p>	<p>4. § 4, stk. 3 verður orðað soleiðis: “<i>Stk. 3.</i> Eftirlønarpásparring er partur av felagsbúnum, tá hjún verða sundurlisin ella skild. 1. pkt. er ikki galdandi fyri lívrentu og yvirlivilsrentu, sum ikki kann afturkeypast.”</p> <p>5. Í § 12, stk. 2 verður 1. pkt. orðað soleiðis: “<i>Stk. 2.</i> Inngjöld til eftirlønarsamansparing og persónstryggingar rinda eftirlønarskatt sambært skattskyldugu inntøkuni hjá inngjaldara. Er skattskylduga inntøkan í árinum kr. 235.000 ella lægri, verður rindað 30% av samlaða inngjaldinum sama árið. Er skattskylduga í árinum hægri enn kr. 235.000, men ikki hægri enn kr. 330.000, verður rindað 35% av samlaða inngjaldinum sama árið. Er skattskylduga inntøkan í árinum hægri enn kr. 330.000 verður rindað 40% av samlaða inngjaldinum sama árið.”</p> <p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>Henda lógtingslóg kemur í gildi 1. januar 2019.</p>
--	---